

FLOW, APÁTIA, UNALOM ÉS SZORONGÁS AZ ISKOLAI ÉNEK-ZENEÓRÁKON

G. Janurik Márta
SZTE, Zeneművészeti Kar

Az utóbbi évtizedek hazai és nemzetközi kutatásai nyomán egyre gyarapodó ismeretekkel rendelkezünk az ének- és zenetanulás értelem-, érzelem- és jellemformáló lehetőségeiről, a készségek, képességek fejlődésére gyakorolt pozitív transzferhatásairól. Ugyanakkor a huszadik század során világszerte az ének- és zenetanítás fokozatos háttérbe szorulásának lehetünk szemtanúi.

A gyermekek nagy része számára az iskolai énekórák jelentik a klasszikus zenével való megismerkedés, az értékközvetítés lehetőségét; átélt élményeik meghatározhatják, miként viszonyulnak a klasszikus zenéhez további életük során. A tantárgyi attitűdökkel, illetve a tanulók iskolai tanórákon átélt élményeivel kapcsolatosan több hazai kutatás is történt. Azonban az iskolai énekórák tekintetében még nem folytak hasonló kutatások.

A kutatás célja a tanulók iskolai ének-zeneórák során átélt szubjektív élményanyagának vizsgálata. Fő kutatási kérdésünk annak megválaszolása volt, hogy vajon betöltik-e, be tudják-e tölteni az ének-zeneórák a szerepüket a jelenlegi körülmények között? Milyen mértékben élnék át a tanulók örömet, apátiát, unalmat, szorongást? Milyen a klasszikus zenéhez való viszonyuk, hallgatnak-e az iskolán kívül komolyzenét?

A vizsgálat mérőeszközeként az Oláh Attila és munkatársai által készített Flow kérdőívet alkalmaztuk. A kérdőív segítségével lehetővé vált a tanulók szubjektív élményeinek értékelése a vizsgált négy élménycsatorna tekintetében. A vizsgálatban résztvevő 230 általános és középiskolás tanuló a kérdőíveket az irodalom és a matematika órákra vonatkozóan is kitöltötte, így lehetővé válik az összehasonlítás egy másik humán művészetet oktató, illetve egy „reál” tantárggyal is. A Flow kérdőív vizsgálatunkban megfelelő reliabilitás-értékekkel bír. Az adatfelvételt egy zenehallgatási szokásokkal kapcsolatos attitűdmérés egészítette ki.

A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a legkevesebb pozitív élmény, a legtöbb apátia, unalom és az általános iskolások esetében a legtöbb szorongás is az énekórákhoz kapcsolódik a vizsgált tantárgyak között. Az ének-zeneórák során átélt unalom és apátia több osztályban is meghaladja a pozitív élmények mértékét. A tanulók 79,5 százaléka soha nem hallgat klasszikus zenét, vagy csak nagyon ritkán. A tanulók 33,4 százaléka még a rádióban véletlenül meghallott komolyzene helyett is azonnal másik műsort keres, amely attitűd a klasszikus zene teljes elutasítását fejezi ki.

Vizsgálatunk alátámasztja azt a zenepedagógusok és gyakorló zenészek által, számos alkalommal megfogalmazott véleményt, hogy az iskolai ének-zeneoktatás jelenlegi formájában, tartalmában, és alkalmazott módszereivel nem tölti be a neki szánt szerepet, az oktatásnak nem sikerül megragadnia azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével a fiatalok megtalálhatják a zene szeretetéhez és élvezetéhez vezető utat.